

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

Į S A K Y M A S

DĖL STATYBOS TECHNINIO REGLAMENTO STR 2.01.05:2003 „CIVILINĖ SAUGA. ŽMONIŲ SANITARINIO ŠVARINIMO PUNKTŲ PROJEKTAVIMO REIKALAVIMAI“ PATVIRTINIMO

2003 m. balandžio 9 d. Nr. 171

Vilnius

Įgyvendindamas Lietuvos Respublikos civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos plėtotės programos įgyvendinimo priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 544 (Žin., 2001, Nr. [42-1456](#)), 1.1.7 punktą,

1. Tvirtinu statybos techninį reglamentą STR 2.01.05:2003 „Civilinė sauga. Žmonių sanitarinio švarinimo punktų projektavimo reikalavimai“ (pridedama).

2. Aplinkos ministerijos informacijos kompiuterinėje sistemoje vadovautis reikšminiu žodžiu „statyba“.

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministras

Linas Linkevičius

2003 m. kovo 19 d.

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos sveikatos
apsaugos ministras

Juozas Olekas

2003 m. balandžio 7 d.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos
ministro 2003 m. balandžio 9 d.
įsakymu Nr. 171

STATYBOS TECHINIS REGLAMENTAS STR 2.01.05:2003 CIVILINĖ SAUGA. ŽMONIŲ SANITARINIO ŠVARINIMO PUNKTŲ PROJEKTAVIMO REIKALAVIMAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šis statybos techninis reglamentas (toliau – Reglamentas) nustato specifinius reikalavimus, kurie taikomi projektuojant ir statant žmonių sanitariniam švarinimui skirtus statinius (toliau – Sanitarinio švarinimo punktus). Be šio reglamento reikalavimų, projektuojant ir statant Sanitarinio švarinimo punktus, turi būti vadovaujamosi teritorijų planavimo dokumentais [4.1], [4.13], normatyviniais statybos techniniais dokumentais bei normatyviniais statinio saugos ir paskirties dokumentais [4.2], kurie nustato bendrus visiems statiniams reikalavimus.

2. Sanitarinio švarinimo punkto paskirtis – atlikti biologinėmis, radioaktyviosiomis ar cheminėmis medžiagomis užterštų žmonių pirminį sanitarinį švarinimą bei suteikti jiems pirmąją medicinos pagalbą.

3. Reglamento nuostatos yra privalomos visiems juridiniams ir fiziniams asmenims, kurių veiklos principus civilinės saugos srityje reglamentuoja Civilinės saugos įstatymas [4.3], o statybos srityje – Statybos įstatymas [4.2].

II. NUORODOS

4. Reglamento tekste pateikiamos nuorodos į šiuos teisės aktus:

4.1. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymą (Žin., 1995, Nr. [107-2391](#));

4.2. Lietuvos Respublikos statybos įstatymą (Žin., 1996, Nr. [32-788](#); 2001, Nr. [101-3597](#));

4.3. Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymą (Žin., 1998, Nr. [115-3230](#); 2000, Nr. [61-1805](#));

4.4. Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymą (Žin., 1999, Nr. [50-1600](#));

4.5. Lietuvos higienos normą HN 99:2000 „Gyventojų apsauga įvykus radiacinei ar branduolinei avarijai“ (Žin., 2000, Nr. [57-1691](#));

4.6. Lietuvos higienos normą HN 57-1995 „Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimas cheminio užteršimo atvejais“ (patvirtintą vyriausiojo valstybinio gydytojo higienisto 1995 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. 34);

4.7. Lietuvos higienos normą HN 89:2001 „Radioaktyviųjų atliekų tvarkymas“ (Žin., 2001, Nr. [18-565](#));

4.8. Lietuvos higienos normą HN 98:2000 „Natūralus ir dirbtinis darbo vietų apšvietimas. Apšvietos ribinės vertės ir bendrieji matavimo reikalavimai“ (Žin., 2000, Nr. [44-1278](#));

4.9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. vasario 1 d. nutarimą Nr. 112 „Dėl gyventojų evakavimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [12-301](#));

4.10. Krašto apsaugos ministro 2000 m. balandžio 11 d. įsakymą Nr. 371 „Dėl Lietuvos Respublikos gyventojų apsaugos radiacinės avarijos Ignalinos atominėje elektrinėje atveju plano patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [32-908](#));

4.11. Respublikines statybos normas RSN 133-91 „Priešgaisrinės sauga. Pagrindiniai reikalavimai“ (Žin., 2001, Nr. [105-3774](#));

4.12. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 1997 m. vasario 14 d. įsakymą Nr. 59 „Dėl Bendrųjų priešgaisrinės saugos taisyklių patvirtinimo ir įsigaliojimo“ (Žin., 1997, Nr. [16-358](#); 2000, Nr. [70-2088](#); 2002, Nr. [80-3489](#));

- 4.13. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 1998 m. lapkričio 2 d. įsakymą Nr. 211 „Dėl Teritorijų planavimo normų sąvado dokumentų patvirtinimo“ (Žin., 1998, Nr. [97-2693](#));
- 4.14. STR 2.09.02:1998 „Šildymas, vėdinimas ir oro kondicionavimas“ (Žin., 1999, Nr. [13-333](#));
- 4.15. STR 2.01.01.(2):1999 „Esminiai statinio reikalavimai. Gaisrinė sauga“ (Žin., 2000, Nr. [17-424](#); 2002, Nr. [96-4233](#));
- 4.16. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. spalio 5 d. įsakymą „Dėl aplinkosaugos reikalavimų nuotekoms tvarkyti patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. [87-3054](#));
- 4.17. STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ (Žin., 2001, Nr. [53-1898](#));
- 4.18. STR 1.05.06:2002 „Statinio projektavimas“ (Žin., 2002, Nr. [54-2144](#), Nr. [89-3814](#)).
- 4.19. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 21 d. įsakymą Nr. 623 „Dėl vandenių taršos prioritetinėmis pavojingomis medžiagomis mažinimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [14-522](#), Nr. [62-2533](#));
- 4.20. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 21 d. įsakymą Nr. 624 „Dėl vandenių taršos pavojingomis medžiagomis mažinimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [14-523](#), Nr. [62-2533](#)).

III. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

5. Reglamente vartojamos sąvokos:

- 5.1. **biologinis užterštumas** – žmonių užterštumas biologinėmis medžiagomis, mikroorganizmais;
- 5.2. **cheminis užterštumas** – žmonių užterštumas cheminėmis medžiagomis skysčių, dujų ar aerozolių pavidalu;
- 5.3. **radioaktyvusis užterštumas** – medžiagos, paviršiaus ar aplinkos bei žmonių užterštumas radioaktyviosiomis medžiagomis;
- 5.4. **tarša** – biologinis, radioaktyvusis bei cheminis žmonių užterštumas;
- 5.5. **sanitarinis švarinimas** – taršos pašalinimas nuo nukentėjusių žmonių;
- 5.6. **sanitarinio švarinimo punktas** – pastatas arba šiam tikslui pritaikytos patalpos, kuriame (kuriose) vykdomas žmonių sanitarinis švarinimas;
- 5.7. **„nešvari“ zona** – sanitarinio švarinimo punkto patalpos, kuriose vykdoma nukentėjusių žmonių registracija, pirminė sveikatos būklės apžiūra ir taršos kontrolė;
- 5.8. **žmonių sanitarinio švarinimo zona** – sanitarinio švarinimo punkto patalpos, kuriose vykdomas nukentėjusių žmonių sanitarinis švarinimas;
- 5.9. **„švari“ zona** – sanitarinio švarinimo punkto patalpos, neužterštos biologinėmis, radioaktyviosiomis bei cheminėmis medžiagomis.
6. Kitos šiame Reglamente vartojamos sąvokos atitinka apibrėžimus, pateiktus Civilinės saugos įstatyme [4.3], Lietuvos higienos normoje HN 99:2000 [4.5].

IV. BENDRIEJI REIKALAVIMAI ŽMONIŲ SANITARINIAM ŠVARINIMUI

7. Atsižvelgiant į ekstremalios situacijos mastą ir pavojų žmonėms, gali būti priimamas sprendimas dėl jų evakavimo iš ekstremalaus įvykio židinio [4.9], [4.10]. Evakuojamų žmonių sanitarinis švarinimas vykdomas, vadovaujantis Lietuvos higienos norma HN 57:1995 [4.6] bei Lietuvos higienos normos HN 99:2000 [4.5] reikalavimais.
8. Nukentėjusių žmonių sanitarinis švarinimas atliekamas Sanitarinio švarinimo punktuose, kurie įrengiami tarpiniuose gyventojų evakavimo punktuose [4.9].
9. Esant ekstremalioms sąlygoms, žmonių sanitariniam švarinimui taip pat gali būti pritaikomi komunalinės-buitinės paskirties pastatai, kuriuose yra galimybė užtikrinti būtinas žmonių sanitariniam švarinimui sąlygas:

9.1. įmonių, sporto įstaigų sanitarinės buitinės patalpos (rūbinės, dušai, prausyklos), kuriose vienu metu telpa ne mažiau kaip 10 žmonių;

9.2. pirtys, baseinai.

10. Renkantis objektą, kuriame numatoma įrengti Sanitarinio švarinimo punktą, būtina atsižvelgti į tai, ar:

10.1. yra geri žmonių transportavimo keliai;

10.2. yra aikštelės transportui;

10.3. yra laikino žmonių buvimo patalpos;

10.4. yra tualetai;

10.5. yra dušinės;

10.6. netoli nuo punkto yra skalbykla, cheminio valymo įmonė.

V. SANITARINIO ŠVARINIMO PUNKTO PATALPOS

11. Sanitarinio švarinimo punkte turi būti išskirtos „nešvari“, žmonių sanitarinio švarinimo ir „švari“ zonos, siekiant atskirti žmonių, užterštų biologinėmis, radioaktyviosiomis ar cheminėmis medžiagomis, srautus nuo žmonių, praėjusių sanitarinį švarinimą, srautų.

12. Įėjimas ir išėjimas (įvažiavimas ir išvažiavimas) iš Sanitarinio švarinimo punkto turi būti numatytas iš skirtingų pastato pusių. Jeigu įėjimas ir išėjimas (įvažiavimas ir išvažiavimas) yra toje pačioje pastato pusėje, tai atstumas tarp jų turi būti ne mažesnis kaip 20 metrų.

13. Žmonių judėjimas turi būti vienos krypties, t. y. iš nešvarios zonos į taršos pašalinimo patalpas, iš jos į „švarias“ patalpas ir į išėjimą.

14. Sanitarinio švarinimo punkto „nešvarioje“ zonoje įrengiama:

14.1. evakuotų žmonių priėmimo bei registracijos patalpos;

14.2. medicinos punkto ir taršos kontrolės patalpos;

14.3. pirminio daiktų ir rūbų nukenksminimo patalpa;

14.4. daiktų ir rūbų, siunčiamų toliau nukenksminti, surinkimo patalpa;

14.5. tualetai.

15. Sanitarinio švarinimo punkto žmonių sanitarinio švarinimo zonoje įrengiama:

15.1. nusirengimo patalpos;

15.2. dušinės;

15.3. taršos kontrolės patalpa;

15.4. tualetai.

16. Sanitarinio švarinimo punkto „švarioje“ zonoje įrengiama:

16.1. švarių apatinių ir viršutinių drabužių išdavimo ir žmonių apsirengimo patalpos;

16.2. taršos kontrolės patalpa;

16.3. aptarnaujančio personalo patalpa;

16.4. tualetai.

VI. SANITARINIO ŠVARINIMO PUNKTO PATALPŲ PLANO BEI TŪRIO SPRENDINIAI

17. Žmonių sanitarinio švarinimo punkto architektūriniai sprendiniai, patalpų išdėstymas turi užtikrinti saugias nukentėjusių žmonių sanitarinio švarinimo bei šio punkto personalo darbo sąlygas. Sanitarinio švarinimo punktas turi būti suprojektuotas ir pastatytas iš tokių statybos produktų, kurių savybės per ekonomiškai pagrįstą statinio naudojimo trukmę užtikrintų esminius statinio reikalavimus [4.2]. Naujai statomų Sanitarinio žmonių švarinimo punktų talpumas, bendras plotas, tūris, kiti techniniai-ekonominiai reikalavimai kiekvienu konkrečiu atveju nurodomi privalomuosiuose statinio projekto rengimo dokumentuose (4.18).

18. Sanitarinio švarinimo punkto „nešvarios“ zonos patalpoms taikomi šie reikalavimai:

18.1. evakuotų žmonių priėmimo ir registracijos patalpos gali būti viena arba kelios (priklausomai nuo projektuojamo Sanitarinio švarinimo punkto talpumo). Šių patalpų plotas skaičiuojamas imant ploto normą ne mažiau kaip $0,6 \text{ m}^2$ vienam žmogui;

18.2. medicinos punkto patalpų plotas turi būti ne mažesnis negu 24 m^2 . Taršos kontrolės patalpos plotas ne mažesnis kaip 8 m^2 ;

18.3. pirminio daiktų ir rūbų nugenksminimo patalpos plotas skaičiuojamas imant ploto normą $0,15 \text{ m}^2$ vienam nukentėjusiajam žmogui, bet ne mažiau kaip 10 m^2 ;

18.4. daiktų ir rūbų, siunčiamų toliau nugenksminti, surinkimo patalpos plotas skaičiuojamas imant $0,08 \text{ m}^2$ vienam nukentėjusiajam žmogui, bet ne mažiau kaip 10 m^2 .

19. Sanitarinio švarinimo punkto žmonių sanitarinio švarinimo zonoje įrengiamoms patalpoms taikomi šie reikalavimai:

19.1. nusirengimo patalpų plotas skaičiuojamas imant ne mažiau kaip 2 m^2 vienam nukentėjusiajam žmogui. Nusirengimo patalpos numatomos atskirai vyrams ir moterims. Nusirengimo patalpoje turi būti suoleliai, pakabos drabužiams, lentynėlės;

19.2. dušinės patalpų plotas skaičiuojamas imant ne mažiau kaip $(0,9 \times 0,9) \text{ m}^2$ vienai atvirajai dušo kabina. Atvirosios dušo kabinos pertvaros turi būti ne žemesnės kaip 2 m. Tarpai tarp dušo kabinų eilių turi būti ne mažesni kaip 1,6 m. Kiekvienas dušas turi būti su šilto ir šalto vandens maišomuoju čiaupu. Dušinės vyrams ir moterims numatomos atskiros;

19.3. taršos kontrolės patalpos plotas turi būti ne mažesnis kaip 8 m^2 .

20. Sanitarinio švarinimo punkto „švarioje“ zonoje įrengiamoms patalpoms taikomi šie reikalavimai:

20.1. švarių apatinių bei viršutinių drabužių išdavimo ir žmonių apsirengimo patalpų plotas skaičiuojamas 2 m^2 vienam nukentėjusiam žmogui. Švarių apatinių drabužių išdavimo ir apsirengimo patalpos numatomos atskirai vyrams ir moterims;

20.2. taršos kontrolės patalpos plotas – ne mažesnis kaip 8 m^2 ;

20.3. aptarnaujančiojo personalo kambario plotas rekomenduojamas ne mažesnis kaip 8–10 m^2 . Personalo patalpoje įrengiamos praustuvė, dujinė ar elektrinė viryklė, šaldytuvai.

21. Sanitarinio švarinimo punkto patalpų aukštis turi būti ne mažesnis kaip 2,5 m.

22. Visose sanitarinio švarinimo punkto zonose turi būti įrengti tualetai (atskirai vyrams ir moterims). Vienam klozetui rekomenduojamas plotas turi būti ne mažesnis kaip $(1,2 \times 0,8) \text{ m}^2$. Tualetų patalpos turėtų būti ne žemesnės kaip 2,5 m.

23. Prietaisų kiekis tualetuose nustatomas priklausomai nuo projektuojamo Sanitarinio švarinimo punkto talpos, tačiau:

23.1. dvylikai moterų moterų tualete įrengiamas ne mažiau kaip vienas klozetas bei praustuvė. Kiekviename moterų tualete turi būti įrengta kabina su bidė. Kabinos su bidė matmenys turi būti ne mažesni kaip $(1,8 \times 1,2) \text{ m}^2$;

23.2. aštuoniolikai vyrų vyrų tualete įrengiamas ne mažiau kaip vienas klozetas, vienas pisuaras bei praustuvė.

24. Sanitarinio švarinimo punktas turi būti suprojektuotas ir įrengtas taip, kad juo galėtų naudotis ir neįgalūs nukentėjusieji žmonės [4.17].

25. Sanitarinio švarinimo punkto patalpų aukštis turi būti ne mažesnis kaip 2,5 m. Kiti Sanitarinio švarinimo punkto plano ir tūrio sprendiniai, kurie nenustatyti šiame reglamente, turi būti atliekami, vadovaujantis normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimais [4.2].

VII. SANITARINIO ŠVARINIMO PUNKTO INŽINERINIŲ SISTEMŲ SPRENDINIAI

26. Sanitarinio švarinimo punkte turi būti įrengti elektros, vandentiekio, nuotekų šalinimo, šildymo, vėdinimo bei nuotolinio ryšio (telekomunikacijų) tinklai.

27. Elektra Sanitarinio švarinimo punktui turi būti tiekiamą pagal II patikimumo kategoriją, numatant autonominio elektros tiekimo galimybę. Sanitarinio švarinimo punkto patalpų apšvietimas turi būti natūralus ir dirbtinis [4.8]. Elektros jėgos bei apšvietimo imtuvai prijungiami atskiromis linijomis.

28. Sanitarinio švarinimo punkto patalpų baldai, kita įranga privalo atitikti jų funkcinę paskirtį ir turi būti įrengti iš lengvai valomų, nesugėrimančių drėgmės medžiagų arba užtiesiami pakeičiama polietileno plėvele. Sanitarinio švarinimo punkto sienų, lubų pertvarų paviršiai taip pat turi būti lygūs, atsparūs mechaniniam poveikiui, valikliams, plovikliams, lengvai valomi bei deaktyvuojami.

29. Grindys turi būti nelaidžios vandeniui, šilumai, atsparios cheminiam valikliams, be plyšių.

30. Sanitarinio švarinimo punkto nuotekų surinkimo sistema projektuojama ir įrengiama pagal normatyvinių teisės aktų reikalavimus [4.16], [4.19], [4.20].

31. Sanitariniam švarinimui panaudotas ir radioaktyviosiomis medžiagomis užterštas vanduo turi būti surenkamas atskirai nuo kitų nuotekų į specialias talpyklas ir tvarkomas, vadovaujantis radioaktyviųjų atliekų tvarkymą reglamentuojančiais teisės aktais [4.4], [4.7].

32. Sanitarinio švarinimo punktas turi būti aprūpintas keleiviniu bei specialiuoju transportu užterštiems rūbams ir daiktams išvežti į nukenksminimo arba laidojimo vietas. Jame taip pat turi būti specialios taros (konteinerių, plastikinių ar guminių maišų), radiacinio pavojaus ženklų užterštiems rūbams ir daiktams sudėti bei ženklinti atsargos.

33. Sanitarinio švarinimo punkto šildymo sistema projektuojama pagal normatyvinių dokumentų reikalavimus [4.14]. Šildymo įrenginių (radiatorių) paviršius turi būti lygus, lengvai valomas ir dezinfekuojamas ir deaktyvuojamas.

34. Vėdinimo sistema projektuojama pagal normatyvinių dokumentų reikalavimus [4.14] ir turi užtikrinti, kad oras iš užterštų zonų nepatektų į švarias patalpas. Dušų patalpose ir tualetuose turi būti įrengiamos atskiros vėdinimo sistemos.

35. Sanitarinio švarinimo punkte turi būti organizuotas atliekų rūšiavimas, surinkimas, laikinas saugojimas ir šalinimas.

36. Sanitarinio švarinimo punkto inžinerinių sistemų sprendiniai, kurių nenustato šis reglamentas, atliekami pagal kitų normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimus.

VIII. PRIEŠGAISRINĖS SAUGOS REIKALAVIMAI

37. Projektuojant Sanitarinio švarinimo punktus, juos statant ir naudojant taikomos gaisrinės saugos priemonės turi tenkinti gaisrinės saugos esminius reikalavimus per visą ekonomiškai pagrįstą šio statinio naudojimo trukmę [4.15]. Naujai projektuojamų bei statomų Sanitarinio švarinimo punktų pagrindinius priešgaisrinius reikalavimus nustato RSN 133-91 „Priešgaisrinė sauga. Pagrindiniai reikalavimai“ [4.10]. Sanitarinio švarinimo punkto pastatas turi būti ne mažesnio kaip II atsparumo ugniai [4.10].

38. Esamo pastato, kurio patalpos pritaikomos Sanitarinio švarinimo punktui įrengti, priešgaisrinės saugos reikalavimus nustato atitinkami normatyviniai statybos techniniai dokumentai bei priešgaisrinės saugos reikalavimų normatyviniai dokumentai [4.10], [4.12] priklausomai nuo to pastato žmonių veiklos paskirties įprastomis sąlygomis.

39. Sanitarinio švarinimo punkto patalpų apdailai turi būti naudojami nedegantys arba sunkiai degantys statybos produktai.

X. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

40. Nauji Sanitarinio švarinimo punktai gali būti projektuojami ir statomi, Vyriausybės įgaliotai institucijai nustačius bendrus principinius šių statinių poreikius bei įvertinus pavojaus riziką.